

Alte Drucke

**Animadversiones || IOAN. PISCA-||TORIS ARG. IN
DIA-||LECTICAM P. RAMI: || Exemplis Sacr. literarum paßim ||
illustratæ. || EDITIO TERTIA: || ...**

Piscator, Johannes

Francofurdi, 1586

VD16 ZV 30871

IOAN. PISCATORIS AD OPT. INDOLIS MAGNAEQUE SPEI ADOLESCENTEM PAUL.
OLEVIANUM GASPARis F. praefatio.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-149902

4
IOAN. PISCATORIS
AD OPT. INDOLIS MAGNE.
QUE SPEI ADOLESCENTEM

PAUL. OLEVIANUM GASPA-
ris F. præfatio.

LERIQUE adhuc philosophia
studioſi (chariſſime Paule) præ-
clara quadam opinione ac præ-
iudicio, ſicut de reliquis Aristo-
telis libris, ita in primis de Or-
gano ejus Logico imbuti: aggreſſe
runt, Petrum Ramum ſuis animadverſionibus
jam pridem illud reprehendere auſum, à pluri-
mis quibus refertum eſt erroribus & nugis & tri-
cis ipſum repurgaffe. Contra non deſunt etiam
qui nimio novæ P. Rami Dialecticæ amore ab-
repti, plus quàm par eſt, illi tribuant, nimiumq;
ſecurè in ipſa acquieſcant. Utrique reprehenſio-
ne digni ſunt. nam philoſophiæ ſtudioſum neque
ita ignavum eſſe oportet, ut ad judicandum alio-
rum inventa ſui vires ingenii non adhibeat: ne-
que ita ſervili ingenio eſſe convenit, ut in ullius
magiſtri, ſive veteris ſive novi, verba juret: quin
potius libertatem judicandi, cum ſingulari veri-
tatis ſtudio conjunctam, retinere atque uſurpare
omnes debent. Ac ut de me ipſo non nihil dicam:
non quidem ulla jactantia, ſed ſimpliciter verita-
tis atteſtande gratia: equidem à puero in præce-
ptis Ariſtotelicis Sturmianarum partitionum
ennutri-

ennutritus, ipsum postea Aristotelis Organum, primum in patria, tum à M. Melchiore Specero Theologo, tum à Leonhardo Hertelio, utroque sanè docto viro: deinde verò Tubinga à clariss. philosopho Jacobo Schegkio per quinquennium, maxima sui parte explicari audivi: privatim quoq; tum illa qua audiveram, tum reliqua quorum explicationē ex ullo praeceptore audire non contigerat (ea autem sunt Topica) adhibitis Schegkii commentariis partim in lucem editis, in sextum scilicet & septimū librum, partim privatim ex dictantis ore cōscriptis, in quinq; prioribus, meditatus sum: atque ita totam meam adolescentiam, florētissimam nimirum etatis partim & ad discendum accommodatissimam, post studium sacrarum literarum in Logicis Aristotelis potissimū consumsi. Et sanè neque temporis in istud studium impensi, neque laboris adhibiti me unquam poenituit. Verumtamen per id tempus in tanta veritatis luce versatus nō sum, quā tam postea ex lectione ac meditatione Dialectices P. Rami, per gratiam Dei sum adeptus, quorsum enim attinet, vel odii declinandi, vel modestie nescio cujus praeposteræ affectandæ studio, ingrato silentio tegere atq; suppressere beneficium Dei? Primum igitur quum mihi Tubinga Argentinam reverso, amicus quidam Dialecticam P. Rami legendam dedisset: perlegi illam unā cū Audomari Talai praelectionibus: & quanquam non omnino sine sinistro praesudicio, quo Tubinga

imbutus fueram, ac proinde adhibita singulari cautione, ista perlegissem: tamen ex illa lectione jam tum clarior veritatis lux affulgere mihi cœpit. Contemsi tamen illam, aut certe non satis colui: abreptus illo præjudicio: itaque semel legisse contentus, plus temporis in disputationibus illis cognoscendis tunc non posui. Postea verò quum Heidelbergæ in Padagogio oratio quedam Ciceronis explicanda mihi esset: egoque in illa explicatione usitatum scholarum morem quem à præceptoribus meis didiceram, sequi cœpissem: ibi tunc pater tuus, quum ut meus magistratus, docentem me audi visset: postea domi suæ meam docendi rationem improbare, meq; ad analysin Rami meâ cohortari. Ejus igitur hortatu impulsus, ego Dialecticam Rami relegere, diligentiusq; quam antea meditari: deniq; in resolve datum illa oratione, tum etiam Ciceronis Officiis, ad usum adhibere cœpi: ac tum primùm nativos & maturos studii mei Logici fructus percipere mihi visus sum. Quumq; Dialectica Philippi, quâ discipulis meis explicabam, indies minùs mihi satisfacere: pleraq; præsertim in libro ultimo qui de Locis argumentorum est, emendare melioraque efficere studui. Quum verò de istiusmodi emendationis partim tedio, partim invidia apud patrem tuum quereretur: is hac molestia & me & discipulos meos sublevarurus, adhibita mea opera Dialecticâ Rami, ubi opus videretur, reformare, melioremque aut certe utiliorem nostrisq; scholis ac-

commodatiorem efficere conatus est. Quāquam non nisi priorem artis partem qua de Inventionem seu locis argumentorum est, reformandam suscepimus: quod ea potissimum in Philippo emendationem desiderare, cetera verò partim tolerabilia, partim etiam laudabilia utiliaq³ videntur. Et sane ille noster labor nō parum postea me adjuvit, quum Sigena juniores Comites Nassovii, ceterique illis adjuncti, in Dialecticis instituti mihi essent. Verum enim vero posteaquam illis in Geldriam cum patre profectis, scholę ad quam Sigena instituendam vocatus fueram, consilio in aliud tempus rejecto, huc Neostadium me contulisset: existimaui me operam pretium facturum, si qua jam antē per biennium & eo amplius, in tota Rami Dialectica mihi minus satisfacere animadverteram, literis mādarem: illasq³ meas animadversiones, non quidem in nonum annum, ut ille poetis imperat: sed tamen ad aliquod tempus quod editioni tempestivum videretur, pressas: aliquādo in lucem emitterem, & cum philosophia studiosis communicarem. Hasce igitur animadversiones, jam ante annum a me conscriptas, divulgare visum est hoc tempore, meis quidem rationibus nō satis (ut arbitror) tempestivo: sed non privatorum commodorum, verum commodi publici rationem habendam duxi. Spero enim, hæc quali acūque studiosis philosophia, qui candorem ad legendum attulerint, non nihil profutura. Ad te autem mi Paule, nominatim

A iij

mittere volui: ut aliquas patri tuo gratias, tum pro aliis ipsius in me beneficiis, tum pro communicata in hoc studii genere opera atque etiā ope (non pauca enim exempla ex ipsius volumine quodam Dialectico excerptimus) referre: tibiq; tanquam legitimo heredi, hanc patrimonii tui particulam, à patre tuo acceptam, restituerem. Etsi enim fortasse meis animadversionibus non admodum eges: quum domesticum præceptorem habeas patrem, in hujus artis usu jam diu multumque versatum, & singulari ad pueros instituendos dexteritate præditum: tamen quum ut in proverbio est, oculi plus videant quàm oculus: velim, te meum oculum ad oculū patri tui: hoc est, meæ mentis judicium ad judicium illius adjungere: maxime quum illa minimum discrepare, plurimumq; inter se cōgruere atq; consentire, putem. Deum patrem luminum oro, ut mentem tuam non solum hac luce rationis, verum inprimis luce illa divina sui spiritus quotidie magis magisq; illustret: ut aliquando lucem veritatis tum philosophicæ, tum Christianæ, iis qui in ignorantia errorumq; tenebris cōstituti fuerint, præferre, eosque ut utile Dei organon illustrare atq; erudire possis. Amen. Ex Neapoli Casimiriana, 4. Februar.

MDLXXX.

IN